

การประพันธ์บทเพลงชุดพระพุทธรูปชิตชลบุรี MUSIC COMPOSITION: PRA PUTTABAAAT PUCHIT CHONBURI SUITE

กิตติภณ ชิตเทพ¹ ภัทระ คมขำ²
Kittipan Chittep¹ Pattara Komkam²

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการประพันธ์บทเพลงชุดพระพุทธรูปชิตชลบุรี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามูลบทเกี่ยวกับรอยพระพุทธรูปในจังหวัดชลบุรี และประพันธ์บทเพลงชุดพระพุทธรูปชิตชลบุรี ผลการศึกษาปรากฏพบรอยพระพุทธรูปในวัดพระอารามหลวงจำนวน 6 วัด ได้แก่ วัดเขาบางทราย วัดใหญ่อินทาราม วัดบางพระวรวิหาร วัดจุฬาทิศธรรมสภารามวรวิหาร วัดชัยมงคล และวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร รอยพระพุทธรูปที่เก่าแก่ที่สุดอายุเชื่อกันมากจากประเทศอินเดีย เชื่อว่าสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.500

การประพันธ์บทเพลงชุดพระพุทธรูปชิตชลบุรีได้รับแรงบันดาลใจจากประวัติศาสตร์ลักษณะเฉพาะ ประเพณี เอกลักษณะชาติพันธุ์และศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ประพันธ์ขึ้นตามหลักดุริยางคศิลป์ไทย ได้แก่ การยึดรูปแบบทำนอง ทำนองเพลงต้นราก และประพันธ์แบบอัตโนมัติบทเพลงแบ่งเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงแรก ทีกท้อบ่วงหูกส่วย ประกอบด้วยเพลงไล่เตี้ยจิว เพลงรวจิ้น เพลงขึ้นฝั่ง และเพลงดินแดนศักดิ์สิทธิ์ ช่วงที่สอง เพลงไปโล่วโก๊ และช่วงที่สาม พระพุทธรูปชิตประกอบด้วยเพลงศรีสมุทรสมโภช เพลงรุ่งโรจน์ศรีพิไล เพลงธเรศนครินทร์ เพลงฉิ่งนิมิตบางพระ เพลงพุทชัยมงคล เพลงภูมิพลเฉลิมชัย และจบด้วยทำนองเพลงรวพระพุทธรูปชิต

คำสำคัญ: พระพุทธรูป, การประพันธ์, จังหวัดชลบุรี

¹ นิสิต, หลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย kittipan@go.buu.ac.th

¹ Student, Doctor of Fine and Applied Arts Program, in Fine and Applied Arts, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, kittipan@go.buu.ac.th

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก, กรรมการศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางวัฒนธรรมดนตรีไทย (Center of Excellence for Thai Music and Culture Research), ประธานคณะกรรมการบริหาร AUN-AYCF Thailand, และหัวหน้าภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย pattara.k@chula.ac.th

² Advisor, Center of Excellence for Thai Music and Culture Research Committee, Head of Executive committee AUN-AYCF Thailand, Head of Department of Music, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, pattara.k@chula.ac.th

Abstract

This qualitative research entitled “Music Composition: Pra Puttabaat Puchit Chonburi Suite” aimed to 1) study the Buddha footprint information in Chonburi; and 2) compose music of Pra Puttabaat Puchit Chonburi Suite. The results revealed that the Buddha footprints were found in 6 royal temples, namely Koabangsai Temple; Yai Indraram Temple; Bangphra Woravihara Temple; Chudadhit Dhammasapharam Woravihara Temple; Jayamangala Temple; and Yannasangvararammahavihara Temple. The oldest Buddha footprint was the one that has been brought from Bodh Gaya, Republic of India. It was believed that the Buddha’s footprint was created in the year of 500 B.E.

The music composition entitled “Pra Puttabaat Puchit Chonburi Suite” was inspired by history; uniqueness; tradition; ethnic identity; and art and culture in Chonburi, composed by using expanding and reducing melody; recomposing melody; and automatic composition. The suite was divided into 3 phases: 1) Tik Tor Buang Huk Sua, consisting of Lo Tie jaw music, Rua Cheen music, Khuenfang music, and Dindan Saksit music; 2) Pai Low Go music; and 3) Pra Puttabaat Puchit, consisting of Sri Samutra Sompot, Rungroj Sripalow, Taresnakorn-in, Ching Nimit Bangpra, Buddha Jayamagala, and Bhumibol Chalermbhai. The suite ended with Rua Pra Puttabaat Puchit music.

Keywords: Buddha Footprint, Composition, Chonburi Province

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รอยพระพุทธรูปถือเป็นสัญลักษณ์แทนองค์พระพุทธเจ้า ตั้งแต่สมัยที่ยังไม่ปรากฏการสร้างพระพุทธรูป ซึ่งการสร้างรอยพระพุทธรูปยังคงนับถือสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ถือเป็นสิ่งที่ควรเคารพบูชาตามคติศาสนาพุทธประเภท “อุเทสิกะเจติย” คือสิ่งที่ได้สร้างขึ้นเป็นสัญลักษณ์แทนพระพุทธเจ้า หรือเป็นที่ระลึกถึงพระพุทธองค์ (วิราภรณ์ สุวดีปฐมพงศ์, 2552) ความเชื่อนี้ได้แผ่ไปทั่วภาคพื้นเอเชียที่ได้รับการเผยแพร่อิทธิพลพุทธศาสนาจากประเทศอินเดีย รอยพระพุทธรูปจึงเป็นสัญลักษณ์สำคัญที่อาจส่งเสริมตำนานและความเชื่อให้มีความน่าเชื่อถืออย่างสมเหตุสมผลมากที่สุดสัญลักษณ์หนึ่ง ซึ่งได้รับความนิยมมาจนถึงปัจจุบัน (อำพล คมขำ, 2548) รอยพระพุทธรูปในประเทศไทยปรากฏอยู่ในหลายแห่ง จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เชื่อกันว่ารอยพระพุทธรูปที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย คือ รอยพระพุทธรูปคู่ จังหวัดปราจีนบุรี รวมไปถึงรอยพระพุทธรูปที่สำคัญในประเทศไทย เช่น รอยพระพุทธรูปเขาสุวรรณบรรพต จังหวัดสระบุรี รอยพระพุทธรูปวัดพลวง เขาคิชฌกูฏ พระพุทธรูปน้ำทิพย์ จังหวัดสกลนคร รอยพระพุทธรูป วัดเขาดีสลัก จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เป็นปูชนียสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา จังหวัดชลบุรีนั้น มีประวัติความเป็นมายาวนาน มีความหลากหลายศิลปวัฒนธรรมประเพณี และเป็นจังหวัดหนึ่งที่ปรากฏปูชนียสถาน รอยพระพุทธรูปอยู่หลายแห่ง ได้แก่ วัดพระพุทธรูปเขานางนม วัดเขาบางทราย พระอารามหลวง วัดอ่างศิลา วัดญาณสังวราราม วรมหาวิหาร (มณฑลเศียร ศุภลักษณ์, 2541) วัดใหญ่อินทาราม พระอารามหลวง (องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี, ม.ป.ป.) วัดบางพระวรวิหาร (หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมจังหวัดชลบุรี โรงเรียนชลกันยานุกูล, 2541) และนอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสำรวจจำนวนสถานที่ที่มีรอยพระพุทธรูป ในจังหวัดชลบุรี ได้แก่ พระตำหนักมหาราช อ่างศิลา รอยพระพุทธรูปเขาขุนด่าน รอยพระพุทธรูปเกาะสีชัง รอยพระพุทธรูป วัดพระใหญ่ และรอยพระพุทธรูป วัดเขาพระบาทพิทยา

รอยพระพุทธรูปเป็นสัญลักษณ์ลำดับแรกที่เกิดขึ้น ที่ใช้เพื่อการระลึกถึงองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งยังไม่ปรากฏพบการสร้างบทเพลงไทยที่มีต้นรากหรือแรงบันดาลใจจากรอยพระพุทธรูป ข้อมูลรอยพระพุทธรูปในพื้นที่จังหวัดชลบุรีและปัญหาดังที่กล่าวไปข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีแรงบันดาลใจในการจัดทำข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การประพันธ์บทเพลงชุดพระพุทธรูปชุดชลบุรี” เพื่อสร้างสรรค์บทเพลงตามหลักดุริยางคศิลป์ไทย ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเป็นงานวิชาการเพื่อการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชลบุรี อีกทั้งแสดงความศรัทธาในพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาประจำชาติและการเข้าถึงผู้คนเพื่อจรรโลงใจด้วยแนวคิดทางพระพุทธศาสนาอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษามูลบทเกี่ยวกับรอยพระพุทธรูปในจังหวัดชลบุรี
- 2.2 เพื่อประพันธ์บทเพลงชุดพระพุทธรูปชุดชลบุรี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการประพันธ์บทเพลงชุดพระพุทธรูปชุดชลบุรี เป็นการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารวิชาการและข้อมูลภาคสนาม มุ่งศึกษารอยพระพุทธรูปจากวัดพระอารามหลวงจังหวัดชลบุรี และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview) โดยแบ่งผู้ทรงคุณวุฒิออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในด้านภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของรอยพระพุทธรูปในจังหวัดชลบุรี และกลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย

3.2 การถอดข้อมูลเสียง ข้อมูลภาพ ข้อมูลสัมภาษณ์ วิเคราะห์และเรียบเรียงข้อมูลเป็นเอกสาร

3.3 รูปแบบของการสร้างสรรค์

การประพันธ์บทเพลงชุดพระพุทธรูปชุดชลบุรี เป็นเพลงชุดมีต้นแบบจากเพลงชุดโหมโรงกลางวัน เป็นการเรียบเรียงบทเพลงที่มีสังคีตลักษณ์แตกต่างกันไว้เป็นสำรับ เนื่องด้วยเพลงชุดโหมโรงเช้าและโหมโรงเย็นนั้นมีหน้าที่เฉพาะกาลในการบรรเลงประกอบการอันเป็นมงคลหรือพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา แต่สำหรับเพลงชุดโหมโรงกลางวันแล้วไม่ได้ใช้ในพิธีกรรมดังที่กล่าว แต่เป็นการเรียบเรียงในลักษณะเพลงชุด

3.4 กลวิธีการสร้างสรรค์

การประพันธ์บทเพลงชุดพระพุทธรูปชุดชลบุรี ใช้วิธีการประพันธ์ตามหลักดุริยางคศิลป์ไทย ตามแนวทางของ ครูมนตรี ตราโมท ดร.สิริชัยชาญ ฝักจำรูญ และรองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี โดยใช้วิธีในการประพันธ์ ได้แก่ การยึดรูปแบบทำนอง การประพันธ์จากทำนองเพลงต้นราก และการประพันธ์แบบอัตโนมัติ

3.5 การนำเสนอข้อมูล

3.5.1 การแสดงผลงานการประพันธ์บทเพลงชุดพระพุทธรูปชุดชลบุรีต่อหน้าสาธารณชน

3.5.2 การนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบรายงานวิทยานิพนธ์

3.5.3 การเผยแพร่ตีพิมพ์ผลการศึกษาในรูปแบบบทความวิจัย

4. ผลการวิจัย

4.1 รอยพระพุทธรูปในจังหวัดชลบุรี

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดชลบุรีได้ระบุถึงทะเบียนวัดในจังหวัดชลบุรีที่มีจำนวนทั้งสิ้น 406 วัด มีรอยพระพุทธรูปมากกว่า 100 แห่ง จากจำนวนทั้งหมดนี้ปรากฏเป็น วัดพระอารามหลวงในจังหวัดชลบุรี จำนวน 6 วัด ได้แก่ วัดเขาบางทราย วัดใหญ่อินทาราม วัดบางพระวรวิหาร วัดจุฬาทิศธรรมสภารามวรวิหาร วัดชัยมงคล และวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร (ศราวุธ เตียงกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 ตุลาคม 2565)

วัดพระอารามหลวงในจังหวัดชลบุรีปรากฏพบรอยพระพุทธรูปจำนวน 8 รอยเป็นรอยพระพุทธรูปจำลองจากประวัติการสร้างรอยพระพุทธรูปสามารถจำแนกออกเป็นสามกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรก รอยพระพุทธรูปเก่าแก่ไม่ปรากฏการสร้าง จำนวน 3 รอย ได้แก่ พระพุทธรูปวัดจุฬาทิศธรรมสภารามวรวิหาร เกาะสีซึ่ง มีสร้างขึ้นในปี พ.ศ.500 ได้อัญเชิญมาจากเมืองพุทธคยา

ประเทศอินเดีย รอยพระพุทธรูปวัดเขาบางทราย พระอารามหลวง ที่สันนิษฐานว่าที่มีมาก่อน สมัยอยุธยา และรอยพระพุทธรูปวัดใหญ่อินทาราม พระอารามหลวง ที่อยู่คู่วัดที่สร้างตั้งแต่สมัย กรุงศรีอยุธยา กลุ่มที่สอง รอยพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 จำนวน 1 รอย ได้แก่ รอยพระพุทธรูปวัดบางพระวรวิหาร และกลุ่มที่สาม รอยพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 9 จำนวน 4 รอย ได้แก่ รอยพระพุทธรูป วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร และวัดชัยมงคล อันประกอบด้วยรอยพระพุทธรูปเขาพระบาท และรอยพระพุทธรูปวัดพระใหญ่โดยเรียงตามลำดับ

ตารางที่ 1 สรุปสาระสำคัญรอยพระพุทธรูป วัดพระอารามหลวงในจังหวัดชลบุรี

สถานที่	รอยพระพุทธรูป	สาระสำคัญ
วัดจุฬาทิศ ธรรมสาราม วรวิหาร		สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ อัญเชิญรอยพระพุทธรูปเก่าแก่ คาดว่าสร้างขึ้นในสมัย พ.ศ. 500 จากเมืองพุทศยา ประเทศอินเดียเพื่อนำมาประดิษฐานไว้ในมณฑป ยอดเขาคายาสระ เกาะสีชัง ในปี พ.ศ.2435 ในการนี้ มีการฉลองสมโภชรอยพระพุทธรูป โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จในครั้งนั้น
วัดเขาบางทราย พระอารามหลวง		วัดเขาบางทราย พระอารามหลวง เป็นวัดที่มีมาตั้งแต่สมัย กรุงศรีอยุธยา พบรอยพระพุทธรูปเก่าแก่ที่มีอายุเก่าก่อน กรุงศรีอยุธยา จำนวน 2 รอย ไม่ปรากฏหลักฐานที่มา
วัดใหญ่อินทาราม พระอารามหลวง		วัดใหญ่อินทาราม พระอารามหลวง ว่าเป็นวัดเก่าแก่มากตั้งแต่ สมัยกรุงศรีอยุธยา มีอายุประมาณ 600 ปี ตั้งชื่อตามสมเด็จพระนครินทราธิราช พระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา เมื่อครั้งเสด็จประพาสเมืองชลบุรี โปรดให้สร้างวัดขึ้น รอยพระพุทธรูปวัดใหญ่อินทาราม พระอารามหลวงนี้ คาดว่าเป็นยุคสมัยเดียวกับรอยพระพุทธรูปที่ จังหวัดสระบุรี ซึ่งในอดีตพระมณฑปหลังนี้ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ เคยเสด็จมาทอดพระเนตร
วัดบางพระ วรวิหาร		หลวงพ่อดิ่ง ได้เดินธุดงค์ไปจำพรรษาที่เขากระบะ และได้นั่ง วิปัสสนาเกิดนิมิตว่าบนเขาพระพุทธรูปนี้มีรอยพระพุทธรูป อยู่แล้ว จึงให้คนคนมาขุด จัดทำรอยพระพุทธรูปและสร้าง มณฑปเล็ก ๆ ครอบไว้
วัดญาณสังวร ารามวรมหาวิหาร		วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2519 รอยพระพุทธรูปสร้างขึ้นเพื่อถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เป็นรอยพระพุทธรูปที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในจังหวัดชลบุรี พระมหามณฑปการ

สถานที่	รอยพระพุทธรูป	สาระสำคัญ
		ตกแต่งด้วยกระเบื้องโมเสกทองที่เข้ามาจากจากประเทศอิตาลี โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้พระราชทานให้นำมาตกแต่งพระมณฑปแห่งนี้
วัดชัยมงคล พระอารามหลวง		รอยพระพุทธรูปจำนวน 2 แห่ง ประดิษฐานอยู่บนเขาพระตำหนัก ศาสนสถานทั้งสองแห่งนั้นจัดสร้างและอยู่ในความดูแลของวัดชัยมงคล พระอารามหลวง 1) รอยพระพุทธรูปเขาพระบาท สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2500 เพื่อเป็นอนุสรณ์พระพุทธรูปศาสนาครบ 2500 ปี สร้างจากแท่นหินที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยประทับเมื่อครั้งเสด็จเกาะสีชัง 2) รอยพระพุทธรูปวัดพระใหญ่ มีศรัทธาสร้างถวายเป็นวัด

4.2 การประพันธ์บทเพลงชุดพระพุทธรูปชิตชลบุรี

การประพันธ์บทเพลงชุดพระพุทธรูปชิตชลบุรี เป็นการสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ไทยในรูปแบบการประพันธ์บทเพลงขึ้นใหม่ในรูปแบบของดนตรีสร้างสรรค์ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากรอยพระพุทธรูปของวัดพระอารามหลวง จำนวน 6 วัดในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยกำหนดใช้วิธีเลือกประเด็น (Selective Approach) จากผลการศึกษาพื้นฐานทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ รูปแบบสถาปัตยกรรม ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ และดนตรีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรูปศาสนามาประพันธ์ตามหลักดุริยางคศิลป์ไทยออกมาในรูปแบบของเพลงชุด

เพลงชุดพระพุทธรูปชิตชลบุรี ประกอบด้วยบทเพลงที่เรียงร้อยต่อกัน สามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วงหลัก ได้แก่ ช่วงที่ 1 ทักท้อบ่วงหูกส่วย ช่วงที่ 2 ไปโล่วโก๊ และช่วงที่ 3 พระพุทธรูปชิตชลบุรี โดยผู้วิจัยจะแสดงแนวคิดในการประพันธ์บทเพลงชุดพระพุทธรูปชิตชลบุรีตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 ทักท้อบ่วงหูกส่วย

เป็นการนำเสนอวัฒนธรรมชาติพันธุ์ที่สำคัญในจังหวัดชลบุรี นั่นคือชาวจีนแต้จิ๋ว ซึ่งเดินทางมาจากเมืองเฉาโจว มณฑลกวางตุ้ง ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานที่จังหวัดชลบุรีตั้งแต่อ่อนสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี (QINGYA LI, 2018) การใช้แนวคิดเรื่องชาติพันธุ์เพื่อสร้างความรู้สึกละแวกแสดงออกเป็นเรื่องราวในลักษณะการพรรณนาของดนตรีให้กับผู้ฟัง

ทักท้อ หมายถึง การมาเยือน บ่วงหูกส่วย เป็นคำอ่านออกเสียงของคำว่า ชลบุรี ในภาษาจีนแต้จิ๋ว (เกียรติธวัช เจริญศักดิ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 ตุลาคม 2565) อีกทั้งจังหวัดชลบุรีเป็นเมืองท่า การเดินทางทางน้ำจึงมีความสำคัญ แนวคิดของการประพันธ์ในช่วงที่หนึ่งนี้คือการเดินทางของชาวจีนแต้จิ๋วจากประเทศจีนเดินทางโดยเรือสำเภาข้ามโพ้นทะเลมายังดินแดนชลบุรีในอดีต

ทีกท้อบ่วงหุกส่วย เป็นการบรรเลงบทเพลงเกริ่นนำ (Introduction) ประกอบด้วย 4 เพลง ได้แก่ เพลงโล้เตี้ยจิว เพลงรวจิ้น เพลงขึ้นฝั่ง เพลงดินแดนศักดิ์สิทธิ์ ดังนี้

เพลงโล้เตี้ยจิว

คำว่าเตี้ยจิว ให้ความหมายถึงชาวจีนแต้จิ๋ว ซึ่งคำว่า แต้จิ๋วเป็นคำไทย ในภาษาแต้จิ๋วใช้คำว่า “เตี้ยจิว” (เสี่ยวจิว, 2556) เพลงโล้เตี้ยจิว ให้ความหมายว่า การเดินทางของชาวจีนแต้จิ๋วมาทางเรือเพื่อเข้ามายังดินแดนเมืองชลบุรีที่มีความอุดมสมบูรณ์ ผู้ประพันธ์กำหนดใช้เพลงโล้เป็นทำนองต้นราก ประพันธ์ทำนองขึ้นใหม่ให้เป็นสำเนียงจีนเพื่อแสดงถึงการเดินทางสอดคล้องกับแนวคิดข้างต้น

ทำนองเพลงโล้เตี้ยจิว

- - - ล	- - - รี้	- - - ดี้	- - - ล	- - มี่ รี้	มี่ รี้ มี่ ดี้	รี้ ดี้ รี้ ท	ดี้ ท ดี้ ล
- - - ซู้	- มี่ - รี้	- - - ล	- ดี้ - รี้	- - มี่ มี่	ซู้ มี่ รี้ ดี้	- ล - ซ	- - - -
- - - -	- ซ ล ดี้	- มี่ รี้ ดี้	- ม ซ ล	- - ดี้ ล	ดี้ ล - -	- ฟ ม ร	- ฟ ม ร
- - มี่ รี้	มี่ รี้ - -	มี่ รี้ มี่ ล	- ดี้ - รี้	- - มี่ มี่	ซู้ มี่ รี้ ดี้	- ล - ดี้	- - - -

เพลงรวจิ้น

เพลงรวจิ้นนี้ ประพันธ์ขึ้นโดยยึดเอาแนวทางการบรรเลงเพลงรวที่มีรูปแบบการบรรเลงด้วยการลอยจังหวะ ประพันธ์ขึ้นใหม่โดยบรรเลงต่อท้ายเพลงโล้เตี้ยจิว ทำนองรวมีสำเนียงจีนให้สอดคล้องกับเพลงโล้เตี้ยจิว ในการบรรเลงเพลงรวยังให้ความหมายถึงการเคารพบูชาได้อีกด้วย

เพลงขึ้นฝั่ง

เพลงขึ้นฝั่ง หมายถึงการสิ้นสุดการเดินทาง ทำนองเพลงเป็นการแสดงความรู้สึกเบิกบาน การเข้าถึงดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์ โดยเลือกทำนองเพลงส่วนต้นของท่อนที่ 2 ที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญของเพลงถอนสมอเป็นทำนองต้นราก และประพันธ์ทำนองขึ้นใหม่กำหนดใช้สำเนียงฝรั่งเพื่อแสดงความครึกครื้นเบิกบานของการเดินทางมาถึงที่หมายและเป็นการสิ้นสุดการเดินทาง อีกทั้งยังสอดคล้องกับเพลงถอนสมอ ที่โบราณเรียกว่าเพลงฝรั่งถอนสมอ

ตัวอย่างทำนองเพลงขึ้นฝั่ง

- - - ซู้	- - - มี่	- รี้ - ท	- ล - ซ	- - - ด	ร ม ฟ ซ	- ซ ซ ซ	- ซ - ซ
- - - ร	ม ฟ ซ ล	- ล ล ล	- ล - ล	- - ร ซ	ล ท ดี้ รี้	- - - -	- รี้ - รี้
- - - ซู้	- - - มี่	- รี้ - ท	- ล - ซ	- ร - ม	- ฟ - ซ	- - ร ซ	ล ท ดี้ รี้
- - - ซ	- - - ฟ	- - - ม	- - - ร	- - - -	- - มี่ รี้	- - - -	- - มี่ รี้

เพลงดินแดนศักดิ์สิทธิ์

เพลงดินแดนศักดิ์สิทธิ์ เป็นการแสดงถึงการเดินทางถึงดินแดนแรกในยุคสมัยโบราณของจังหวัดชลบุรี นั่นคือเมืองศรีโพธิ์ที่อยู่ในสมัยทวารวดี การประพันธ์เพลงดินแดนศักดิ์สิทธิ์ กำหนดใช้เพลงเวสสุกรรมเป็นทำนองต้นราก โดยใช้วิธีการขยายทำนองจากเสียงลูกตก บทเพลงแสดงถึงการเข้าสู่ดินแดนสำคัญที่มีความศักดิ์สิทธิ์ กำหนดใช้สำเนียงมอญ ทำนองเพลง 2 ท่อน เพลงข้าหนึ่งท่อน

และเพลงเร็วอีกหนึ่งท่อน โดยทั้งเพลงช้าและเพลงเร็วใช้ทำนองเดียวกัน เพื่อให้สอดคล้องกับดนตรีในยุคทวารวดีอ้างอิงจากแนวคิดการประพันธ์เพลงระบำโบราณคดีของคุณครุมนตรี ตราโมท

ตัวอย่างทำนองเพลงดินแดนศักดิ์สิทธิ์

--- รี่	--- ดี่	--- ล	--- ซ	- ธรรม	ซ ล ซ ซ	- ม - ซ	- ล - ดี่
- ซ - ด	- ม ร ม	ซ ร ม ซ	- ล ซ ซ	- ม ซ ซ	- ล ซ ซ	ซ ด ซ ดี่	- รี่ - มี่
----	----	- มี่ - ล	- มี่ - รี่	- ดี่ ดี่ ดี่	รี่ มี่ - รี่	รี่ รี่ - ดี่	ดี่ ดี่ - ล
- ซ ม ซ	- ม - ม	- ม ซ ล	- ด - ร	ม ซ ล ดี่	- รี่ - มี่	- ซี่ - มี่	- รี่ - ดี่

ช่วงที่ 2 เพลงไปโล่วโก๊

คำว่า ไป เป็นภาษาแต้จิ๋ว แปลว่าการสักการบูชา คำว่า โล่วโก๊ เป็นชื่อวงดนตรีประกอบการแสดงเอ็งกอ ซึ่งเป็นการแสดงในวัฒนธรรมพื้นถิ่นของชาวชลบุรี บทเพลงแสดงถึงการสักการบูชาด้วยเสียงกลอง การแสดงความเคารพบูชา แต่บุรพกษัตริย์ทุกพระองค์และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้าง การปฏิสังขรณ์วัดพระอารามหลวงรวมถึงการสร้างรอยพระพุทธรูปที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบันด้วย

โล่วโก๊มาจากการแสดง เอ็งกอ หนึ่งในวัฒนธรรมของชาวจีนจังหวัดชลบุรี มีความเชื่อว่าการแสดงเอ็งกอจะทำให้เกิดความเป็นสิริมงคล นิยมแสดงในงานที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม ได้แก่ วันตรุษจีน เทศกาลก๊องเจ วันไหว้พระจันทร์ งานประจำปีของศาลเจ้าต่าง ๆ ในจังหวัดชลบุรี ซึ่งตามความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีนจะเชื่อว่าเอ็งกอเป็นเทพเจ้าที่ช่วยปัดเป่าความไม่ดี และทำให้เกิดความเป็นสิริมงคล (สมภพ ทองหยอด, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 ตุลาคม 2565)

เพลงไปโล่วโก๊ ประพันธ์ขึ้นจากการถอดกระบวนทำนองของการบรรเลงวงโล่วโก๊ ซึ่งเป็นวงดนตรีเฉพาะที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงเอ็งกอ ประกอบด้วย กลองจีน (โล่วโก๊) และล่อแบ่งทำนองออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 การบรรเลงกลองสลับกันระหว่าง วงไปโล่วโก๊ กับ ตะโพนกลองทัด และช่วงที่ 2 การบรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีทำนองที่ประพันธ์ขึ้นใหม่จากกระบวนจังหวะกลองโล่วโก๊ โดยใช้แนวคิดเดียวกับ มหกรรมเดี่ยวเพลงไทยชัยมงคล

ตัวอย่างทำนองกลองโล่วโก๊

กลองโล่วโก๊	--- ตุ่ง	--- ตุ่ง	--- ตุ่ง	--- ตุ่ง	--- ตุ่ง	- ตุ่ง - ตุ่ง	- ตุ่ง - ตุ่ง	- ตุ่ง - ตุ่ง
-------------	----------	----------	----------	----------	----------	---------------	---------------	---------------

ตัวอย่างทำนองสำหรับการเดี่ยวเครื่องดนตรี

- รี่ รี่ รี่	- รี่ รี่ รี่	- ซี่ - มี่	- รี่ รี่ รี่	- ซ ล ท	- รี่ - มี่	- ลี่ - ซี่	- มี่ - รี่
- รี่ รี่ รี่	- รี่ รี่ รี่	- ซี่ - มี่	- รี่ รี่ รี่	- ร - ซ	- - ล ท	- รี่ - ท	- ล - ซ
- ซ - ม	ร ด - ซ	- ด ร ม	ร ม ฟ ซ	- ฟ ซ ล	ซ ล ท ดี่	ท รี่ ดี่ ท	ดี่ ท ล ซ

ช่วงที่ 3 พระพุทธบาทปฐิต

คำว่า ปฐิต แปลว่า บูชา อันบูชาแล้ว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) พระพุทธบาทปฐิต หมายถึงการสักการะบูชารอยพระพุทธบาทที่พบในวัดพระอารามหลวงทั้ง 6 วัดในจังหวัดชลบุรี กำหนดเป็น 6 เพลง ได้แก่ เพลงศรีสมุทรสมโภช เพลงรุ่งโรจน์ศรีพล เพลงธเรศนครอินทร์ เพลงฉิ่ง นิमितบางพระ เพลงพุทธชัยมงคล และเพลงภูมิพลเฉลิมชัย ดังนี้

เพลงศรีสมุทรสมโภช

คำว่าศรี แปลว่า มิ่ง, สิริมงคล, ความรุ่งเรือง, ความสว่างสดใส, ความงาม, ความเจริญ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) คำว่า สมโภช แปลว่า งานฉลองในพิธีมงคลเพื่อยินดีรำเริง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ชื่อเพลงศรีสมุทรสมโภช ตั้งชื่อตามเหตุการณ์การสมโภช รอยพระพุทธบาท วัดจุฬาภรณ์ธรรมสารามวรวิหาร เกาะสีชัง

สังคีตลักษณ์เพลงศรีสมุทรสมโภช เป็นเพลงท่อนเดียว มาจากการปรากฏรอยพระพุทธบาท รอยเดียวบนยอดเขา กระสวนทำนองเป็นการแสดงความรู้สึกแห่งการเฉลิมฉลองยินดีในเหตุการณ์ การสมโภชรอยพระพุทธบาท กำหนดทำนองให้เป็นสำเนียงแขก เพื่อแสดงถึงการอันเชิญรอยพระพุทธบาทมาจากเมืองพุทธคยา ประเทศอินเดีย โดยใช้ทำนองส่วนหนึ่งของเพลงแขกเชิญเจ้ามาเป็นทำนอง ต้นรากในการประพันธ์ ซึ่งเพลงแขกเชิญเจ้า

ตัวอย่างทำนองเพลงศรีสมุทรสมโภช

- - - -	ม ร ด ร	ม ร ด ร	ด ท - ด	- - - -	ม ร ด ร	ม ร ด ร	ด ท - ด
- ร ด ช	- ด - -	- ร ด ช	- ด - ช	- พ ช ล	ช พ ม ร	- - ร ร	- ร - -
ม ร ด ท	- ด - ร	- ล ช ช	ร ช - ร	- - ร ร	- ร - -	ม ร ด ท	- ด - ร
- ล ช ช	ร ช - ร	- - ร ร	- ร - -				

เพลงรุ่งโรจน์ศรีพล

เพลงรุ่งโรจน์ศรีพล ตั้งชื่อจากการปรากฏรอยพระพุทธบาทที่ปรากฏจำนวน 2 รอย ที่ประดิษฐานอยู่บนเขาบางทราย จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์แสดงให้เห็นว่าเขาบางทรายนั้น เป็นภูเขาศักดิ์สิทธิ์ประจำเมืองศรีพลเพราะเป็นที่ตั้งของรอยพระพุทธบาทสมัยทวารวดี (สำนักงาน จังหวัดชลบุรี, 2564) อีกทั้ง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะทรงผนวชเสด็จ ได้เสด็จ พระราชดำเนินมานมัสการพระพุทธบาท และทางราชการเคยใช้วัดนี้เป็นสถานที่ทำพิธีถือน้ำพิพัฒน์ สัตยาเรื่อยมาจนตลอดสมัยรัชกาลที่ 5

เพลงรุ่งโรจน์ศรีพล ประพันธ์จากลักษณะสำนวนเพลงโปรยข้าวตอก และกำหนดใช้ทำนอง เพลงทหาประสิทธิ์ สองชั้น ท่อนที่ 1 ปรับให้เป็นสำนวนอย่างเร็ว เพื่อแสดงการบูชาเกิดความเป็นสิริมงคลตั้งชื่อเพลงทหาประสิทธิ์ การรวดเร็วแทรกส่วนต้นให้มีตะโพนมอญกับเปิงมางคอก ให้เกิดเป็น สำเนียงดนตรีสอดคล้องกับแนวคิดดนตรีสมัยทวารวดีของครูมนตรี ตราโมท เพื่อเป็นการระลึกถึงรอย พระพุทธบาทเก่าแก่ในสมัยทวารวดี

ตัวอย่างทำนองเพลงรุ่งโรจน์ศรีฟโล

- - - ท	- ท - ท	- - - ล	- - - ท	- ช - ช	ล ท - รี่	- มี่ - รี่	- ท - ล
- ล - ร	- ร ม ฟ	- ม - ล	- ม - ฟ	- ฟ ม ร	- ม - ฟ	- ช - ล	- - - ล
- มี่ รี่ ท	มี่ รี่ ท ล	รี่ ท ล ช	ท ล ช ม	- ล - ล	- ท - ทุ	- ม - ร	- - - ม
- ร - รี่	- มี่ - ท	- - - ช	- - - ม	- ล - ล	- ท - ทุ	- ม - ร	- - - ม

กลับต้น

เพลงธเรศนครอินทร์

ธเรศ หมายถึง ผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน, พระเจ้าแผ่นดิน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) นครอินทร์ หมายถึง พระราชนามเดิมของสมเด็จพระนครินทราธิราช (สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดชลบุรี, 2563) เพลงธเรศนครอินทร์ ตั้งชื่อตามที่มาของชื่อวัดใหญ่อินทาราม พระอารามหลวง ที่นำมาจากพระนามพระมหากษัตริย์แห่งอยุธยา คือ สมเด็จพระนครินทราธิราชเมื่อครั้งเสด็จประพาส เมืองชลบุรี โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เมื่อเสด็จฯ มาถึงแล้ว ได้ทอดพระเนตรเห็นทิวทัศน์ อันน่ารื่นรมย์ จึงมีพระราชศรัทธาได้สร้างวัดขึ้นมา

การประพันธ์เพลงธเรศนครอินทร์ ผู้วิจัยกำหนดใช้ทำนองขมตลาดเพื่อให้สอดคล้องกับ รอยพระพุทธบาท วัดใหญ่อินทาราม พระอารามหลวงประดิษฐานอยู่ในชุมชนเมืองชลบุรี ปัจจุบันเป็น ชุมชนค้าขายที่สำคัญของจังหวัดชลบุรี เอกลักษณะที่สำคัญของเพลงนี้คือ การบรรเลงในสองลักษณะ คือ การบรรเลงทางพื้น และทำนองทางเปลี่ยนให้สำนวน ลีลาอารมณ์เข้มข้น ในลักษณะการบรรเลง หน้าพาทย์ แสดงให้เห็นถึงเป็นสถานที่สำคัญตามความเชื่อทางพระพุทธศาสนาแห่งหนึ่งในชุมชน จังหวัดชลบุรี

ตัวอย่างทำนองเพลงธเรศนครอินทร์

- - - รี่	- - - ล	- - - ท	- - - รี่	- ลี่ ชี่ มี่	- รี่ - ดี่	ดี่ ดี่ - ท	ท ท - ล
- ม - ร	ร ร - ม	ม ม - ช	ช ช - ล	- ดี่ ร ม	- ช - ล	- ช - ล	- ล - ล
- - - ม	- ช ช ช	- - - ล	- ช ช ช	- ท รี่ ล	ท ล ช ม	- ร - ม	ล ช - ล
- รี่ - มี่	- รี่ - ท	ท ท - ล	ล ล - ช	- ล - ทุ	- ดี่ ร ม	- ม ม ม	- ช - ล
- - - ม	- ร - ช	- - ล ท	- ล - ท	- รี่ - มี่	- รี่ - ท	ท ท - ล	ล ล - ช

เพลงฉิ่งนิมิตบางพระ

คำว่า นิมิต ให้ความหมาย 2 ความหมาย คือ นิรมิต, สร้าง, แปลง, ทำ และอีกความหมาย หนึ่ง คือ เครื่องหมาย, ลาง, เหตุ, เค้ามูล (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) เพลงฉิ่งบางพระนิมิต ตั้งชื่อ ตามประวัติศาสตร์การสร้างรอยพระพุทธบาทประดิษฐานอยู่ในวัดบางพระวรวิหาร ที่สร้างขึ้นโดย หลวงพ่อฉิ่งเพื่อต้องการสร้างพระพุทธบาทเพื่อให้ประชาชนได้สักการะ ในกาลนั้นหลวงพ่อฉิ่งได้เดิน ธุดงค์ไปจำพรรษาที่เขากระบะ บริเวณชลประทานในปัจจุบัน ท่านได้นั่งวิปัสสนาเกิดนิมิตว่าบนเขาพระ พุทธบาทนี้มีรอยพระพุทธบาทอยู่แล้ว จึงให้คนคนมาขุดและจัดทำรอยพระพุทธบาท

สังคีตลักษณะเพลงฉิ่งนิมิตบางพระ ผู้วิจัยกำหนดเป็นเพลงท่อนเดียวตามลักษณะของรอย พระพุทธบาทรอยเดียว การประพันธ์เพลงฉิ่งนิมิตบางพระ เป็นการประพันธ์ขึ้นโดยการประพันธ์

อติโนมัตติ กระสวนทำนอง ผู้วิจัยกำหนดกระสวนทำนองแบบเพลงฉิ่ง ที่มีความเป็นเอกลักษณ์และอิสระทางทำนอง แสดงถึงการค้นหาศิลาเพื่อสร้างเป็นพระพุทธรูปของหลวงพ่อดิ่ง โดยกำหนดเป็นเพลงฉิ่ง อัตราจังหวะสองชั้น เพื่อระลึกถึงหลวงพ่อดิ่ง ผู้ดำรงให้สร้างรอยพระพุทธรูป

ทำนองเพลงฉิ่งนิมิตบางพระ

- รี้ รี้ รี้	- ท - รี้	- มี่ มี่ มี่	- รี้ - ท	ล ล ท ล	ช ม ช ล	ช ล ท ล	ช ม - ช
- รี้ รี้ รี้	- ท - รี้	- มี่ มี่ มี่	- รี้ - ท	ล ล ท ล	ช ม ช ล	ช ล ท ล	ช ม - ช
- - ช ช	ช ช - -	- รี้ - ท	- ล - ช	ด ร ม	- ช - ล	มี่ มี่ มี่	- รี้ - ท
- - - -	- - - -	ด ร ม	- ช - ล	- ท ท ท	ล ช - ล	มี่ มี่ มี่	- รี้ - ท
- - รี้ ท	ล ช - -	ท ล ช ม	- ช - -	ท ล ช ม	ร ม ช ล	ช ล ท ล	ช ม - ช

เพลงพุทธชัยมงคล

พุทธ อ่านว่า พุทธะ หมายถึงพระพุทธรูป คำว่า ชัย หมายถึง การชนะ ความชนะ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) เพลงพุทธชัยมงคลนี้ ตั้งชื่อตามวัดชัยมงคล พระอารามหลวง ในเมืองพัทยาที่เป็นผู้สร้างและดูแลรอยพระพุทธรูปทั้ง 2 แห่งบนเขาพระตำหนัก ประกอบด้วยพระพุทธรูป เขาพระบาท และพระพุทธรูปวัดพระใหญ่ ประดิษฐานอยู่บนเขาพระตำหนัก

ผู้วิจัยกำหนดประพันธ์เพลงพุทธชัยมงคลจากการถอดกระสวนจังหวะจากบทสวดพุทธชัยมงคลคาถา ที่เริ่มด้วยบทถวายพรพระ โดยผู้วิจัยต้องการให้การบรรเลงเพลงเพลงพุทธชัยมงคลเป็นเหมือนการสวดมนต์บูชาของศรัทธาพุทธเจ้า จากแนวคิดเพลงโบราณที่มีการถอดคาถาอาคมมาทำเป็นบทเพลงดังเช่นโหมโรงเช้า โหมโรงเย็นที่เป็นการสวดมนต์เป็นเสียงของคนตรี รวมถึงเพลงบ่าบ่น เพลงสวดมอญ ทำนองจึงเป็นลักษณะบังคับสำนวนและปรับให้มีสำนวนแบบการดำเนินทำนองในส่วนท้ายเช่นเดียวกับชัยมงคลคาถา ว่าด้วยการให้พระภิกษุสงฆ์ และจบสำนวนแบบบทสวด สัพพะสังฆานู ภาวณะสะทาโสทธิ ภพวันตุเต ผู้ฟังได้รับความสิริมงคลจากการสวดมนต์บูชาพระ และให้สอดคล้องกับประวัติการสร้างรอยพระพุทธรูปที่เป็นอนุสรณ์พระพุทธรูปศาสนาครบรอบ 2,500 ปี

ตัวอย่างทำนองเพลงพุทธชัยมงคล

- - - ช	- ล ล ล	- - - ท	- ล ล ล	- - ช พ	- ช - ล	- ช - ล	- ท - ล
- - ร ช	ล ท ดี่	- - ดี่	รี้ ดี่ ท ล	ท ล ช พ	- ช - ล	- ช - ล	- ล - ล
- - - รี้	รี้ รี้ - ดี่	ดี่ ดี่ - ท	ท ท - ล	- - ช พ	- ช - ล	- ช - ล	- ท - ล
- - ร ช	ล ท ดี่	- - ดี่	รี้ ดี่ ท ล	ท ล ช พ	- ช - ล	- ช - ล	- ล - ล
- - - -	- ล - ล	- ท ช ล	- ช - ท	- - - -	- - ท ล	- ช - -	- ล - ล

เพลงภูมิพลเฉลิมชัย

เพลงภูมิพลเฉลิมชัย ชื่อตามรอยพระพุทธรูปที่ประชาชนได้ถวายให้วัดเพื่อสร้างเป็นรอยพระพุทธรูปถวายให้กับพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ประดิษฐาน

บนเขาในบริเวณวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร เป็นวัดที่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระองค์ที่ 19 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เคยเป็นองค์พระประธานและเป็นวัดในพระบรมราชูปถัมภ์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ในหลวงรัชกาลที่ 9 รอยพระพุทธบาท เป็นรอยพระพุทธบาทคู่ขนาดใหญ่ที่สุดในจังหวัดชลบุรี ประดิษฐานในพระมหามณเฑียร ตกแต่งด้วยกระเบื้องโมเสกทอง ซึ่งแต่เดิมเคยประดิษฐานอยู่ในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ซึ่งนำเข้ามาจากเมืองเวนิส ประเทศอิตาลี

ผู้วิจัยกำหนดการประพันธ์เพลงภูมิพลเฉลิมชัย เพื่อระลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณในล้านเกล้า รัชกาลที่ 9 อีกทั้งการสืบค้นมูลบทที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงให้ประจักษ์ในพระอัจฉริยภาพของพระองค์ท่าน จึงนำบทเพลงพระราชนิพนธ์ที่ 7 เพลงมาร์ชราชวัลลภมาเป็นแรงบันดาลใจ โดยนำเค้าโครงในสำนวนมาเป็นเพลงต้นรากประพันธ์สำนวนขึ้นใหม่ เป็นแบบขนบดนตรีไทย ใช้แนวคิดจากเพลงมหาฤกษ์และมหาชัยที่มีสำนวนทั้งไทยและสำนวนฝรั่ง บรรเลงเพื่อพิธีกรรมของสังคมไทยมาจนกระทั่งปัจจุบัน อีกทั้งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างวัฒนธรรมไทยและชาติตะวันตกผ่านร่องรอยมูลบทพระพุทธบาททั้งสองรอยในรูปแบบเพลงคู่เคียงกัน

ตัวอย่างทำนองเพลงภูมิพลเฉลิมชัย

- - - ล	- ดํ ดํ	- - - รํ	- ดํ ดํ	- ดํ - รํ	- ดํ - ล	ล ล - ซ	ซ ซ - ม
- ล ซ ม	ซ ม ร ด	- ซ - ด	- ด ร ม	- ล - ม	ล ซ - ล	- รํ - ดํ	ดํ ดํ - รํ
- - - รํ	- รํ - รํ	- ซ - ล	- ท - ดํ	- - - ท	- - - ล	- - - ซ	- - - มํ
- - - มํ	- มํ - มํ	- ซํ - มํ	รํ ดํ - รํ	- พ ซ ล	- ดํ - รํ	- ดํ - รํ	รํ รํ - ดํ

เพลงร้วพระพุทธบาทปูชิต

เพลงร้วพระพุทธบาทปูชิต เป็นการบรรเลงลักษณะการร้วเปรียบด้วยการกราบลา พระเบญจางคประดิษฐ์ 3 ครั้ง ทำนองที่เชื่อมโยงกับเพลงร้วจีนในตอนต้นเพลง เป็นการจบเพลงชุดพระพุทธบาทปูชิตชลบุรีได้อย่างสมบูรณ์

การผสมวงดนตรีสำหรับการบรรเลงเพลงชุดพระพุทธบาทปูชิตชลบุรี ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสมโภชรอยพระพุทธบาท กำหนดใช้วงปี่พาทย์ เป็นวงดนตรีที่มีหน้าที่บรรเลงในพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา โดยกำหนดใช้วงปี่พาทย์เพื่อนำเสนอเพลงชุดพระพุทธบาทปูชิตชลบุรี เพื่อให้เกิดความรู้สึก และความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของวงปี่พาทย์ที่ใช้ในพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาโดยทั่วไป ทั้งนี้ การเลือกใช้เครื่องกำกับจังหวะพิจารณาจากทำนอง สำเนียงรูปแบบของบทเพลง เครื่องหนังที่ใช้ได้แก่ ตะโพน กลองทัด ตะโพนมอญ เปิงมางคอก และกลองแขก อีกทั้งยังกำหนดใช้เครื่องดนตรีจากศิลปะการแสดงพื้นถิ่นของจังหวัดชลบุรี คือ การแสดงเอ็งกอ ประกอบด้วยเครื่องดนตรีที่เป็นเครื่องกำกับจังหวะ ได้แก่ กลองจิ้ง (โล้วโก๋) และล้อ

ภาพที่ 1 (ซ้าย) การนำเสนอการประพันธ์บทเพลงชุดพระพุทธรูปชุดชลบุรี
ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ.2565

ภาพที่ 2 ทำนองเพลงชุดพระพุทธรูปชุดชลบุรีเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ youtube
ที่มา: กิตติภรณ์ ชิตเทพ

6. สรุปและอภิปรายผล

การประพันธ์บทเพลงชุดพระพุทธรูปชุดชลบุรี เป็นการสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ไทยในรูปแบบการประพันธ์บทเพลงขึ้นใหม่ในรูปแบบของดนตรีสร้างสรรค์ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากพื้นฐานทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ รูปแบบสถาปัตยกรรม ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ และดนตรีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ออกมาในรูปของทำนอง บทเพลงสื่อความหมาย สะท้อนเรื่องราว ความเชื่อทางพระพุทธศาสนาผ่านทำนองเพลง โดยได้รับแรงบันดาลใจจากรอยพระพุทธรูปของวัดพระอารามหลวง จังหวัดชลบุรี สอดคล้องกับสรายุทธ์ โชติรัตน์ (2561) ที่ศึกษาสถาปัตยกรรมเจดีย์ทวารวดี 7 หลักฐานแสดงถึงความรุ่งเรืองของพุทธศาสนาในเมืองนครปฐมตั้งแต่สมัยทวารวดีจนถึงปัจจุบันและสร้างสรรค์เป็นผลงานด้าน ดุริยางคศิลป์ไทยชุดพุทธเจดีย์ทวารวดีศรีนครปฐมพุทธที่สอดคล้องกับศิลปะสมัยทวารวดี

การวิจัยเรื่อง การประพันธ์บทเพลงชุดพระพุทธรูปชุดชลบุรี เป็นการศึกษาร่องรอยทางประวัติศาสตร์จากเอกสารหนังสือ คำบอกเล่า โบราณสถาน โบราณวัตถุแสดงให้เห็นว่า จังหวัดชลบุรี เป็นพื้นที่หนึ่งในภาคตะวันออกที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอย่างยาวนาน มีเมืองโบราณหลายแห่ง ได้แก่ เมืองพระรถ และโบราณสถานในจังหวัดอื่น ๆ ของภาคตะวันออกที่สามารถทำการศึกษาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ด้านดุริยางคศิลป์ไทยเพื่อนำองค์ความรู้ด้านดุริยางคศิลป์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับสังคมต่อไปในอนาคต

รายการอ้างอิง

- มณเฑียร ศุภลักษณ์. (2541). *รอยพระพุทธรูปในประเทศไทย*. บริษัท ฐานการพิมพ์ จำกัด.
ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554*. พิมพ์ครั้งที่ 2.
บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด.
วิราภรณ์ สุดีปฐมพงศ์. (2552). *ประเด็นใหม่: ระบบการวางลายมงคลบนรอยพระพุทธรูปในประเทศไทย ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19 ถึงพุทธศตวรรษที่ 24*. [การค้นคว้าอิสระ
ปริญญาโท] มหาวิทยาลัยศิลปากร.
องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. (ม.ป.ป). *อายุมงคล 6 รอบ พระราชลัทธิวิมล (เอนก ฐานิสโร ป.ธ.
7) วัดใหญ่อินทาราม (พระอารามหลวง) จังหวัดชลบุรี*. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
ชลบุรี.
อำพล คมขำ. (2548). *แนวคิดที่เหมือนคล้ายและแตกต่างของรอยพระพุทธรูปในงานจิตรกรรม
ฝาผนังกับงานประติมากรรมสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย*. [สารนิพนธ์ระดับปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
สรยุทธ์ โชติรัตน์. (2561). *การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์บทเพลงชุด พุทธเจดีย์ทวารวดีศรี
นครปฐม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
เสี้ยวจิ. (2556). *ที่เรียกว่า ‘แต่จิ’*. สำนักพิมพ์มติชน.
สำนักงานจังหวัดชลบุรี. (2565, 1 กันยายน). *ประวัติเมืองชล*. [http://www.chonburi.go.th/
website/about_chonburi/about3](http://www.chonburi.go.th/website/about_chonburi/about3)
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดชลบุรี. (2564, 28 พฤษภาคม). *วัดใหญ่อินทาราม พระอารามหลวง*.
<https://cbi.onab.go.th/th/content/category/detail/id/110/iid/7449>
QINGYA LI. (2018). *ชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จิชลบุรี: วิถีและเพลง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.